Descoperirile de la Cucuteni şi Societatea de Medici şi Naturalişti din Iaşi (1884-1891)*

Mădălin-Cornel VĂLEANU**

Resumé: *La Société de Médecins et Naturalistes a jouée un rôle important dans le soutien d'une vie scientifique et culturelle active de la ville de Iaşi. Le long de plus de 170 annés d'activité, cette société s'est activement impliquée dans de nombreux problèmes d'intérêt scientifique, dont les découvertes de 1884 de Cucuteni. Le riche fond documentaire de la Société contient aussi une série de documents concernant ses rôle et implication dans les recherches de Cucuteni, documents disponibles aux Archives de l'Etat, filiale de Iaşi.*

L'article présente une série de discussions ayant eu lieu dans le cadre des séances de la société pendant la période 1884-1891, incluses dans le registre des procès verbales avec la mention claire des personnes ayant participé aux recherches et au déroulement des événements. Nous retenons surtout l'implication dans ces événements de N. Beldiceanu, celui qui a été le premier à présenter publiquement les découvertes de Cucuteni, les interventions de Gr. Cobălcescu, E. Rizu, Al. Negruzzi et d'autres.

Les documents présentés complètent les données disponibles déjà dans la littérature de spécialité, tout en fournissant des informations inédites à propos du déroulement de l'événement pendant les premières années après la découverte. Celle-ci allait devenir fameuse, le site de la Colline de Cetăţuia de Cucuteni donnant son nom à l'une des plus spectaculaires civilisations énéolithiques.

Mots-clés: *découvertes préhistoriques, station éponyme de la civilisation de Cucuteni, informations documentaires, histoire de la recherche archéologique.*

Cuvinte cheie: *descoperiri preistorice, staţiunea eponimă a culturii Cucuteni, informaţii documentare, istoric al cercetării arheologice.*

Iniţiativa doctorilor Mihail Zota şi Iacob Czihak de a fonda în 1832 Societatea Doftoricească „Moldo-Romanică" a reprezentat un demers ale cărui efecte pozitive asupra vieţii ştiinţifice şi culturale în capitala de atunci a Moldovei a fost cu siguranţă dorit, dar probabil greu de anticipat. Gândită ca o *societate literară a medicilor şi naturaliştilor*, aşa cum se precizează în primul său statut, aceasta se va dovedi a fi cea mai longevivă dintre societăţile ieşene, funcţionând, cu unele diminuări temporare ale activităţii, de la crearea sa şi până în prezent. Deşi pe parcursul existenţei sale a cunoscut numeroase prefaceri de titulatură sau de statute de funcţionare, societatea doctorilor Zota şi Czihak va cunoaşte consacrarea sub titulatura de *Societatea de Medici şi Naturalişti din Iaşi*, sub care funcţionează şi astăzi.

Nu este locul în cadrul acestei volum de prezentare a istoricului sau a bogatei activităţi a societăţii, acestea fiind cunoscute în literatura de specialitate (N.A. Bogdan 1919), dar nu putem să nu menţionăm faptul că de activitatea acesteia se leagă înfiinţarea primului muzeu din Iaşi. Deschis pe 4 februarie 1834, la inaugurarea oficială a şedinţelor societăţii, în patrimoniul său se vor regăsi atât colecţii de zoologie, botanică şi geologie, cât şi colecţii de monede şi medalii sau de alte obiecte de valoare istorică.

Dezbaterile din şedinţele societăţii, aşa cum au fost ele consemnate în procesele verbale ale acestora, cu referire îndeosebi asupra celor de până la începutul secolului XX, trădează interesul membrilor societăţii nu numai asupra evenimentelor din domeniul ariei de activitate a societăţii, ci şi asupra multor probleme de interes general, din domenii conexe sau chiar din viaţa mondenă a urbei. Aşa se face că descoperirile din anul 1884 de la Cucuteni nu puteau să treacă neobservate, chiar dacă activitatea societăţii în acea perioadă nu era una caracterizată de un dinamism deosebit.

În fondul arhivistic al Societăţii de Medici şi Naturalişti ce se păstrează la Arhivele Statului din Iaşi[1] se regăsesc numeroase documente din acea perioadă, însă cele care evocă interesul asupra descoperirilor preistorice de la Cucuteni sunt legate în principal de consemnările şedinţelor societăţii. Legătura dintre aceste descoperiri şi societate se va realiza, în principal, prin cooptarea în rândul membrilor societăţii a profesorului, literatului şi arheologului Nicolae Beldiceanu, dar şi a altor persoane implicate.

---

* O variantă prescurtată, pentru publicul larg, a acestui studiu a fost tipărit în *Cronica. Revista de cultură*, serie nouă, ISSN 1220-4560, anul XLI/1563, nr. 3 mart. 2006, pag. 2-3.

** Muzeul de Istorie a Moldovei – Complexul Muzeal Naţional „Moldova" Iaşi, madalinvaleanu@yahoo.com.

[1] Mulţumim şi pe această cale conducerii Arhivelor Statului din Iaşi pentru sprijinul acordat.

Primele informaţii despre Cucuteni sunt făcute publice de Nicolae Beldiceanu în ***Noua Revistă*** din data de 26 noiembrie/8 decembrie 1884 (an II, nr. 2), probabil în urma achiziţionării unor piese descoperite de la fraţii Şaraga, anticari din Iaşi, deşi asupra celor petrecute Theodor Burada afirmă că autorităţile ar fi luat la cunoştinţă încă de la sfârşitul lunii mai a aceluiaşi an, ordonându-se şi anumite măsuri de protecţie (Th. Burada 1901, p. 270-277). Urmărind probabil a găsi soluţii privind aprecierea vechimii obiectelor descoperite la Cucuteni, cât şi atragerea atenţiei asupra acestora, Nicolae Beldiceanu depune în data de 28 decembrie 1884 cererea de a fi primit în Societatea de Medici şi Naturalişti din Iaşi[2] (fig. 1).

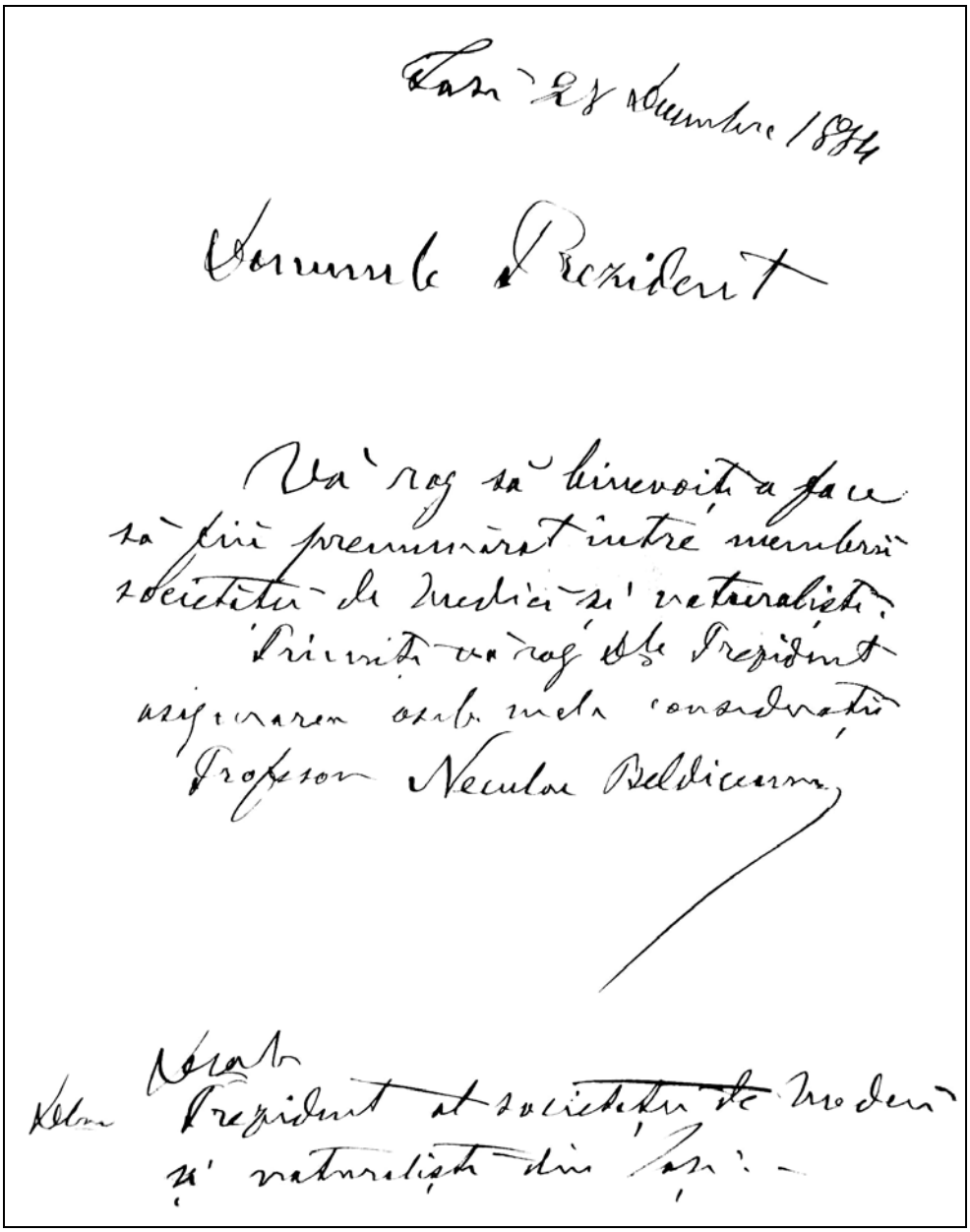
Iaşi 28 decembre 1884

Domnule Preşedinte

Vă rog să binevoiţi a face să fiu prenumărat între membrii societăţii de medici şi naturalişti.
Primiţi vă rog D-le Preşedinte asigurarea osebitei mele consideraţiuni
Profesor Nicolae Beldiceanu

Domnul Preşedinte al societăţii de medici şi naturalişti din Iaşi.

Fig. 1. Cererea lui Nicolae Beldiceanu de înscriere în Societatea de Medici şi Naturalişti din Iaşi (28 decembrie 1884).
La demande de Nicolae Beldiceanu pour l'admission dans La Societé des Médicins et des Naturalistes de Jassy (28 decembre 1884).

[2] Arhivele Statului Iaşi, Fond Societatea de Medici şi Naturalişti, dosar 56/1884 fila 1, cererea adresată de N. Beldiceanu preşedintelui Societăţii de Medici şi Naturalişti.

Însă activitatea societăţii din acea perioadă, aşa cum este ea consemnată în registrul de procesele verbale ale şedinţelor[3], se caracteriza prin absenţa membrilor de la acestea, fapt ce a condus de multe ori la suspendarea lor, şedinţele nefiind statutare. Această situaţie a fost înregistrată şi în seara zilei de 28 decembrie 1884, când ar fi trebuit dezbătută şi cererea depusă de N. Beldiceanu. Această situaţie se va repeta pe tot parcursul lunilor ianuarie-mai a anului 1885 şi chiar în data de 7 iunie, când ar fi trebuit să aibă loc o şedinţă la orele 8 pm. Totuşi în seara respectivei zile, dar în jurul orelor 8. 30 pm., se întruneşte unui număr suficient de membri care să permită desfăşurarea şedinţei[4].

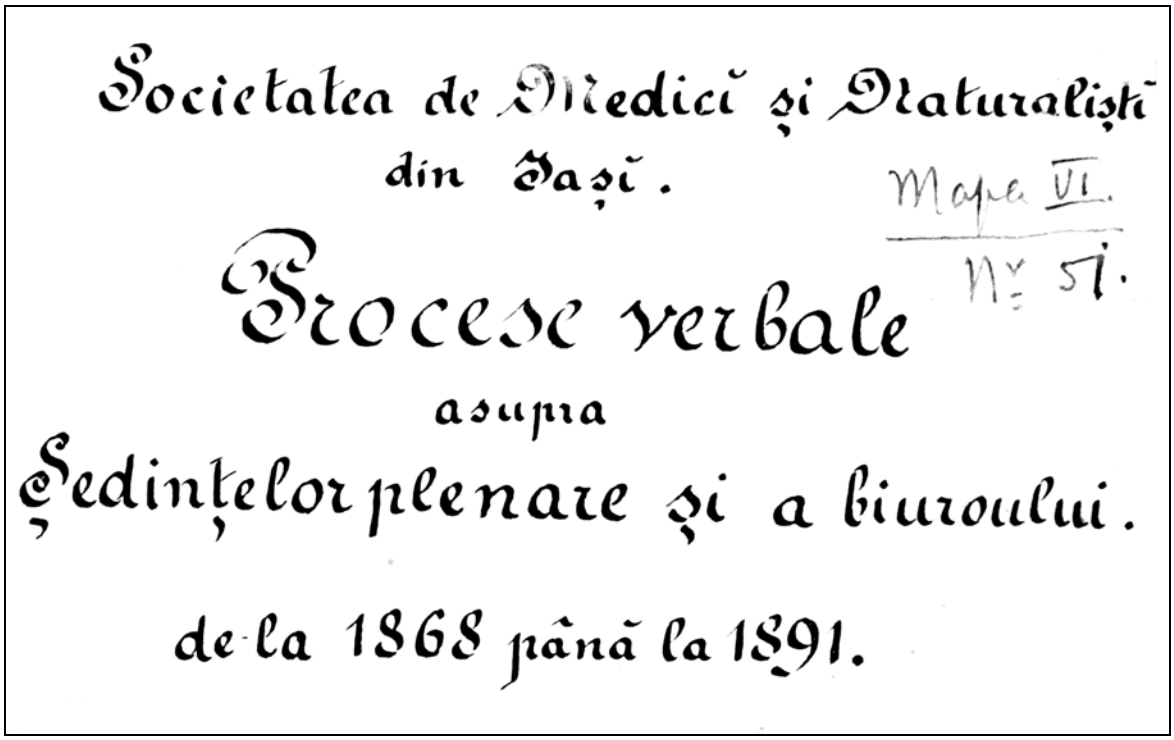
Societatea de Medici și Naturaliști
din Iași.
Mapa VI.
Nr 51.
Procese verbale
asupra
Ședințelor plenare și a biroului.
de la 1868 până la 1891.

Fig. 2. Coperta registrului de procese verbale ale Societăţii de Medici şi Naturalişti (1868-1891).
La couverture du registre des procès-verbales de la Societé des Médicins et des Naturalistes (1868-1891).

Printre problemele dezbătute în acea seară s-a numărat şi acceptarea unor noi membri în cadrul societăţii, supunându-se la vot propunerile. În continuare, în procesul verbal al şedinţei, distinct de cele precizate anterior, găsim consemnat faptul că dr. Z. Samfirescu, bibliotecarul societăţii, propune ca membru efectiv pe profesorul N. Beldiceanu, însă nu se mai specifică dacă această propunere a fost supusă votului membrilor, dacă a fost acceptată sau respinsă, sub ea găsindu-se doar semnăturile membrilor prezenţi. Prezenţa ulterioară a lui N. Beldiceanu la şedinţele societăţii indică acceptarea sa ca membru, cu aceasta instituţionalizându-se practic legătura dintre Societatea de Medici şi Naturalişti şi descoperirile de la Cucuteni[5].

[3] Arhivele Statului Iaşi, Fond Societatea de Medici şi Naturalişti, dosar 51, Registrul proceselor verbale ale şedinţelor şi a biroului (1868-1891).
[4] Idem, fila 65 verso şi 66.
[5] În cuprinsul articolului vom prezenta o serie de procese-verbale sau extrase din procesele verbale ale şedinţelor Societăţii de Medici şi Naturalişti din Iaşi, în care membri societăţii dezbat probleme legate de descoperirile de la Cucuteni, cu menţiunea că la reproducerea textelor, intervenţiile noastre s-au dorit a fi minime, corectând tacit erorile de limbă şi unele inadvertenţe nesemnificative, dar adaptând textul la noile cerinţe ortografice, ortoepice şi de punctuaţie, precum şi prezentând fotocopii după documentele originale pentru comparare.

În următorul proces-verbal, de această dată a şedinţei membrilor biroului societăţii, din data de 20 august 1885, găsim menţionate următoarele[6](fig. 3):

Proces-Verbal. Anul una mie opt sute optzeci şi cinci, luna august, douăzeci zile, subsemnaţii membrii ai Biroului Societăţii, informându-se că în comuna Cucuteni, jud. Iaşi, ar exista o localitate în care s-au găsit mai multe antichităţi, am luat hotărârea de a ruga pe Domnul Profesor Neculai Beldiceanu ca mergând la faţa locului să angajeze lucrători trebuitori, spre a face săpăturile arheologice necesare, iar obiectele ce se vor găsi să se depună în Muzeul Natural din Iaşi. Drept care pentru întreprinderea indicată, domnul casier al Societăţii noastre va elibera d-lui profesor N. Beldiceanu suma de 300 lei, trei sute lei, de a cărei întrebuinţare d-sa va da societăţii cuvenita socoteală, împreună cu raportul ce va face întru aceasta. [semnături participanţi].

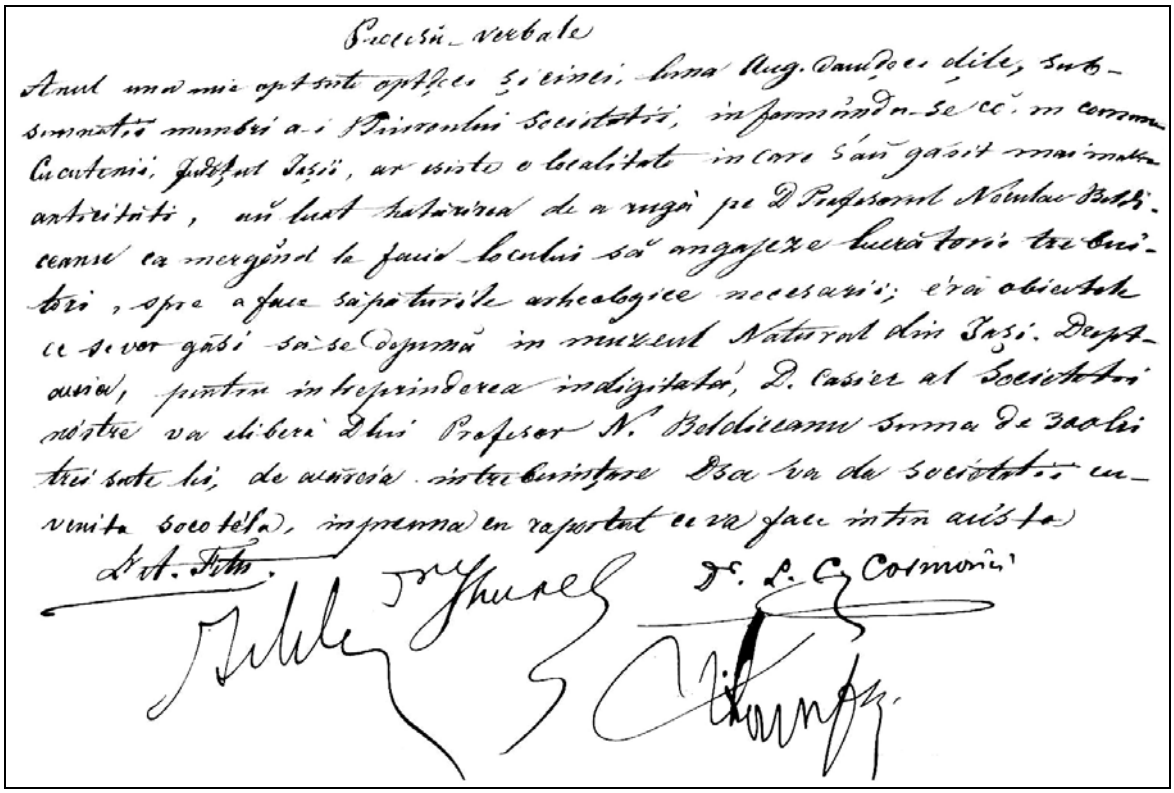

Fig. 3. Procesul verbal al şedinţei Biroului Societăţii din 20 august 1885.
Le procès-verbal de la séance du Bureau de Societé – 20 aôut 1885.

În continuare, în registrul amintit mai sus, regăsim semnătura lui N. Beldiceanu în cadrul unei note scrisă după încheierea procesului verbal al şedinţei societăţii din data de 28 septembrie 1885, şedinţă care însă nu va avea loc din lipsă de membri[7]. Situaţia se repetă şi în următoarele luni până în data de 6 martie 1886, când şedinţele societăţii nu se mai ţin din aceleaşi considerente de lipsă a membrilor, dar semnătura lui N. Beldiceanu nu se mai regăseşte pe nici unul dintre procesele verbale. După moartea preşedintelui societăţii, A. Fătu, survenită la începutul lunii martie 1886, se observă o revigorare a activităţii societăţii, în sensul că se ţin şedinţele din cursul lunilor martie-mai, după care acestea nu mai pot avea loc, din acelaşi motiv al absenteismului membrilor.

N. Beldiceanu este prezent la şedinţa din data de 6 octombrie 1886, şedinţă suspendată datorită lipsei membrilor, cât şi la cea din 28 octombrie[8], unde este propus ca membru în cadrul

[6] Arhivele Statului Iaşi, Fond Societatea de Medici şi Naturalişti, dosar 51, Registrul proceselor verbale ale şedinţelor şi a biroului (1868-1891), fila 66 verso.
[7] *Ibid.*
[8] *Ibid.,* filele 73, 73 verso şi 74.

unei comisii ce se va ocupa de realizarea inventarului societăţii. De asemenea, este prezent şi la şedinţa din data de 10 noiembrie 1886, dar nu are nici o intervenţie în cadru acesteia[9]. Nu aceeaşi situaţie se repetă în cadrul şedinţei din 28 noiembrie 1886, unde având în vedere discuţiile pe tema tipăririi unui jurnal al societăţii, propunere susţinută şi de acad. Gr. Cobălcescu, N. Beldiceanu face observaţia că ar fi necesar ca articolele ce se doresc a se publica în buletinul societăţii să fie tipărite în două limbi[10].

Pe N. Beldiceanu îl găsim prezent la şedinţa din data de 15 decembrie 1886, cât şi la cea din ziua de 28 a aceleaşi luni[11], când preşedintele societăţii, dr. G. Obremba, îi cere lămuriri dacă a făcut istoricul societăţii. Acelaşi lucru i se cere de către E. Rizu şi în cadrul următoarei şedinţe, din data de 13 ianuarie 1887[12], sarcină de care N. Beldiceanu se achită în cele din urmă, deoarece în primul număr al Buletinului Societăţii de Medici şi Naturalişti, apărut spre finele aceleaşi luni, apare publicată *Schiţa istorică a Societăţii*, alături de *Epitaful de la Buneşti*.

În şedinţa din 28 ianuarie 1887 se admit noi membri, printre aceştia aflându-se şi agronomul Al. Negruzzi, despre care vom vedea că a avut un anumit rol în ceea ce priveşte implicarea societăţii în cercetările de la Cucuteni[13]. La această şedinţă nu îl regăsim pe N. Beldiceanu printre participanţi, dar este prezent Gr. Cobălcescu, care are numeroase intervenţii şi opinii. Aceeaşi situaţie a fost şi în cadrul şedinţei din data de 12 februarie 1886, cu menţiunea că la aceasta participa pentru prima dată ca membru şi Al. Negruzzi[14].

La şedinţa din data de 1 martie 1887, membrii societăţii iau în discuţie o donaţie de minerale şi manuscrise a doctorului Iacob Czihak, unul dintre fondatorii societăţii, retras la Aschaffenburg, în apropiere de Frankfurt am Main, N. Beldiceanu oferindu-se a publica scrisoarea acestuia ce însoţea donaţia[15]. Privitor la această donaţie, în cadrul şedinţei din data de 28 martie se propune o comisie în care au fost numiţi, pe lângă preşedinte şi bibliotecarul societăţii, şi N. Beldiceanu şi Al. Negruzzi[16].

Şedinţa din data de 12 aprilie 1887 este prima din şedinţele societăţii în care se discută pe larg problema descoperirilor de la Cucuteni[17], fiind consemnate următoarele (fig. 4):

Proces-Verbal. Şedinţa din 12 Aprilie 1887 se deschide sub preşedinţia D-lui Vicepreşedinte la orele 8 ½ p.m. [. . .] [urmează discuţii diverse] [. . .].

D-l Dr. Peride – În comuna Băiceni s-au făcut săpături şi s-au găsit obiecte preistorice chiar de D-l Beldiceanu, s-a găsit un zid - „cetate". D-l Negruzzi a avut amabilitatea, că sunt mulţi pretendenţi, s-a dus la d-l Zamfiropol şi a obţinut monopolul. D-l Tocilescu a propus un târg. Ministerul i-a pus la dispoziţie suma, ca să sape. D-l Tocilescu propune un fel de convenţie, împărţeală. D-l Dr. Peride i-a spus că unde sunt două exemplare, dăm, dar unde nu, le ţinem noi. D-l Negruzzi este totul. D-sa vrea să le vândă muzeului.

D-l Beldiceanu – S-a aprobat sumă de minister şi lucrările vor începe în curând.

D-l Cobălcescu – Este un adevărat monument, obiectele au pierdut din importanţa lor căci nu se cunoaşte nivelul de unde sunt luate; epoci mai multe; oseminte de animale din Marea Caspică; un dinte mi se pare de hypopoteum etc. Ce ar fi fost o tranşee verticală* (?)*. Văzând m-am dus la Bucureşti pentru a atrage atenţia. Ministerul a luat măsură să nu se mai pună mâna; e comisie din care fac şi eu parte; este numită care va lucra sistematic. Să vedem ce face Academia. Noi să nu ne mai ocupăm, căci şi Ministerul şi Academia cu mijloace mai mari se va ocupa şi la noi la muzeu se vor depune.

D-l Negruzzi – D-lor iată faptul: un platou, alături o pietrărie; cu ocazia facerii drumurilor s-a săpat şi-a găsit olării; printr-un jidan au fost aduse. D-l Beldiceanu le-a cumpărat. Am găsit şi eu una. D-l Butculescu m-a luat la D-l Beldiceanu. D-l Butculescu îşi face un registru şi noi toţi convenim să ne punem la lucru regulat; mergem la D-l Zamfiropol. D-l Butculescu a căutat să

---

[9] *Ibid.,* fila 74 verso.
[10] *Ibid.,* fila 75 verso.
[11] *Ibid.,* filele 76 verso şi 77. Facem menţiunea că în cadrul şedinţei din 28 decembrie 1886, Gr. Cobălcescu prezintă membrilor societăţii o lucrare despre apele minerale de la Călimăneşti.
[12] *Ibid.,* fila 78 verso.
[13] *Ibid.,* fila 79.
[14] *Ibid.,* filele 80, 80 verso şi 81.
[15] *Ibid.,* filele 81 verso. În cadrul acestei şedinţe s-au discutat mai multe probleme geologice, printre care cele legate de prezenţa de peşti fosili din depozitele de la Pietricica, precum şi a descoperirii unui izvor cu apa sulfuroasă în Ţicău, pe proprietatea dr. G. Bogdan, cf. *ibid.,* 82 şi 82 verso.
[16] *Ibid.,* fila 84 verso.
[17] *Ibid.,* filele 86 verso şi 87.

uzeze de micul nostru fond şi se duse la Cetăţuia şi face borte în diferite locuri. Am mers mai pe urmă cu 40 oameni. D-l Butculescu acum a dispărut. Am făcut un tranşeu de un metru. Fiecare sapă, am căutat, un singur ac. Am luat măsuri. Cel mult două staţiuni. 30 cm pământ vegetal, un strat de 35 cm pământ ars, apoi o cenuşă 40 cm teren vegetal. Totul se găseşte în cenuşă arsă; una urmă generală – se găsesc colibi, cu o uşă. (Eu am hârtie la mână şi numai eu voi lucra acolo) vălătuci imprimate.

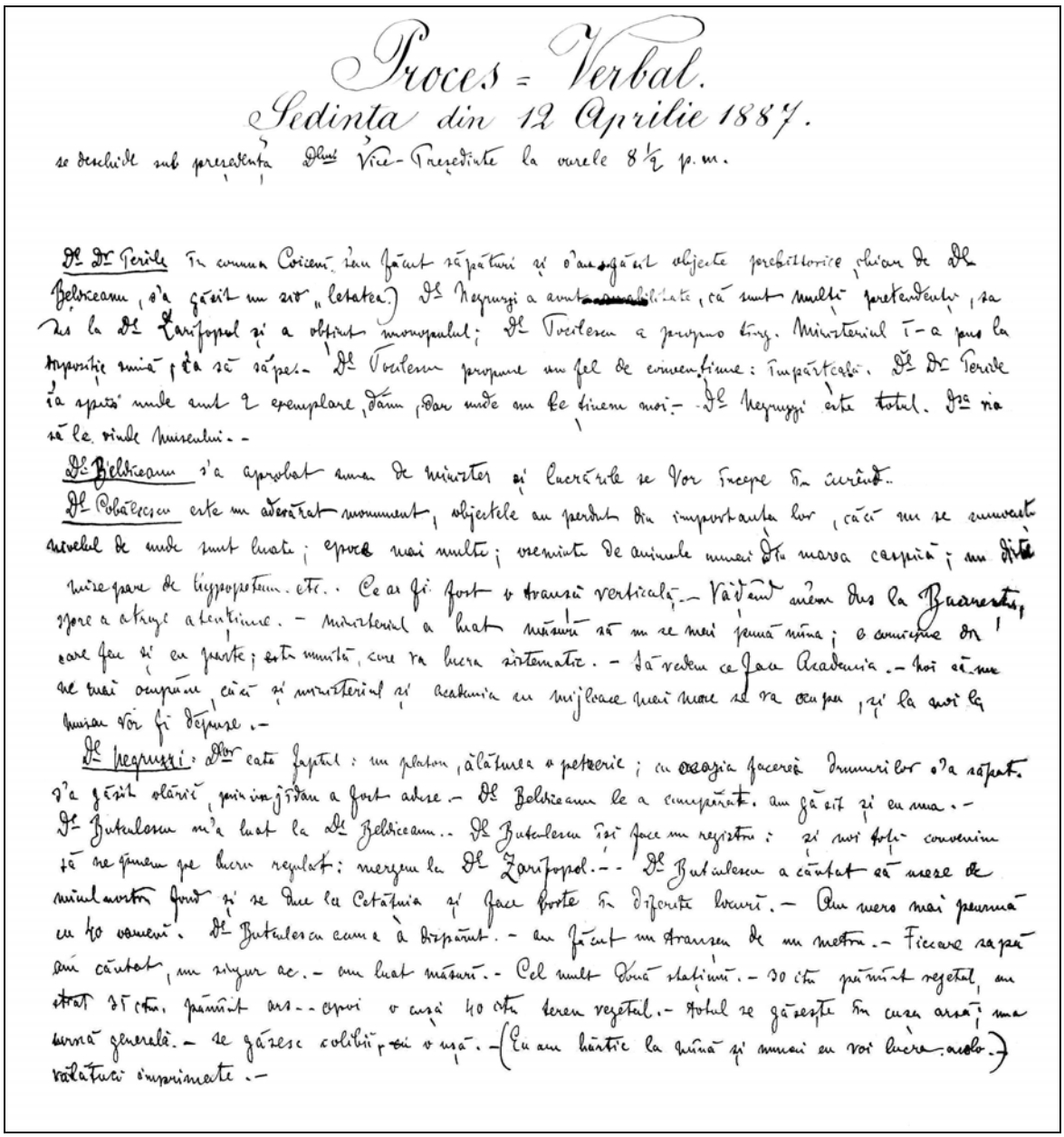

Proces = Verbal.
Sedinta din 12 Aprilie 1887.

se deschide sub presedinta Dlui Vice-Presedinte la orele 8½ p.m.

Dl Dr Tocile In comuna Coicani au facut sapaturi si o'au scoasu obiecte preistorice, si'an de Dl Beldiceanu, s'a gasit un sir „letatea.) Dl Negruzzi a avut [redacted] bilitate, ca sunt multi pretendenti, sa'ns la Dl Zarifopol si a obtinut monopolul; Dl Tocilescu a propus ting. Ministerul i-a pus la dispositie suma, ca sa sapes. Dl Tocilescu propune un fel de cimentiune: Impartesala. Dl Dr Tocile ia spusu unde sunt 2 exemplare, dam, dar unde am le tinem noi. Dl Negruzzi este total. Dsa nu sa le vinde muzeului.

Dl Beldiceanu s'a aprobat suma de ministru si lucrarile se vor incepe in curand.

Dl Cobalescu este un adevarat monument, obiectele au perdut din importanta lor, caci nu se cunoasc nivelul de unde sunt luate; epoca mai multe; veniste de animale numai din marea caspica; nu dinte mizepare de hippopotam. etc. Ce ar fi fost o transa verticala. Vaidem aicem dus la Bucuresti, spre a atrage atentiune. Ministerul a luat masuri sa nu se mai pierd nimic; o comisiune din care fac si eu parte; este multa, care va lucra sistematic. Sa vedem ce face Academia. Noi ca nu ne mai ocupam, caci si ministerul si Academia cu mijloace mai mare se va ocupa, si la noi le numai vor fi depuse.

Dl Negruzzi: Dlor cate faptul: un platou, alatura o peteric; cu ocazia facerii drumurilor o'a sapat. S'a gasit olarii, pe'ncunjurul a fost adese. Dl Beldiceanu le a cumparat. am gasit si eu una. Dl Butculescu m'a luat la Dl Beldiceanu. Dl Butculescu isi face un registru: si noi toti conveniem sa ne punem pe lucru regulat: mergem la Dl Zarifopol. Dl Butculescu a cautat ca mere de micul nostru fond si se duse la Cetatuia si face borte in diferite locuri. Am mers mai pe urma cu 40 oameni. Dl Butculescu acum a disparut. Am facut un transeu de un metru. Fiecare sapa am cautat, un singur ac. Am luat masuri. Cel mult doua statiuni. 30 cm pamant vegetal, un strat 35 cm. pamant ars. apoi o cusa 40 cm teren vegetal. Totul se gaseste in cusa arsa; una urma generala. se gasesc colibi, cu o usa. (Eu am hartie la mana si numai eu voi lucra acolo.) valatuci imprimate.

Fig. 4a. Extras din procesul verbal al şedinţei din 12 aprilie 1887 (pagina 1).
Extrait du procès-verbal de la séance du 12 avril 1887 (page 1).

D-l Holban – Admite D-l Negruzzi dreptul ce are societate ştiinţifică.

D-l Negruzzi – D-l Zamfiropol cedează. Eu vă ofer obiectele, dacă mă ajută D-l Cobălcescu, îl rog. Dreptul devine sau al Academiei sau al Societăţii. Dacă ne poate priva statul.

D-l Beldiceanu – Făcând aceste săpături am avut intenţia a servi Societatea.

D-l Cobălcescu – Cine să lucreze poate academic; unde să se depună nu s-a discutat, sigur aici la noi. Societatea poate reclama obiectele; altfel nu ajungem la nimic.

D-l Negruzzi – Mai bine cerem noi mijloacele.

D-l Dr. Rizu – 1) posesiunea 2) studierea - Societatea a vrut să lucreze; D-l Zamfiropol atunci a dat deja voie Societăţii; Societatea a şi votat sume; de ce să cedăm.

D-l Cobălcescu – Nu ştiu dacă vom avea mijloace.

D-l Dr. Rizu – Deja D-l Negruzzi se oferă ca ajutor.

D-l Holban - Avem mijloace; dacă se poate lua de o societate mai bogată dreptul. Neexistând acte preliminare, să se facă acte de acest fel. Vom face împrumuturi şi le vom da voie să deseneze. Din toate punctele de vedere trebuie să avem lucrurile aici. Este o ocazie cum putem să punem în temei pentru societatea noastră în străinătate.

Propune o şedinţă extraordinară pentru a se putea discuta asupra acestui punct ce este de făcut. Şedinţa se încheie la orele 12 pm. [semnături membrii prezenţi].

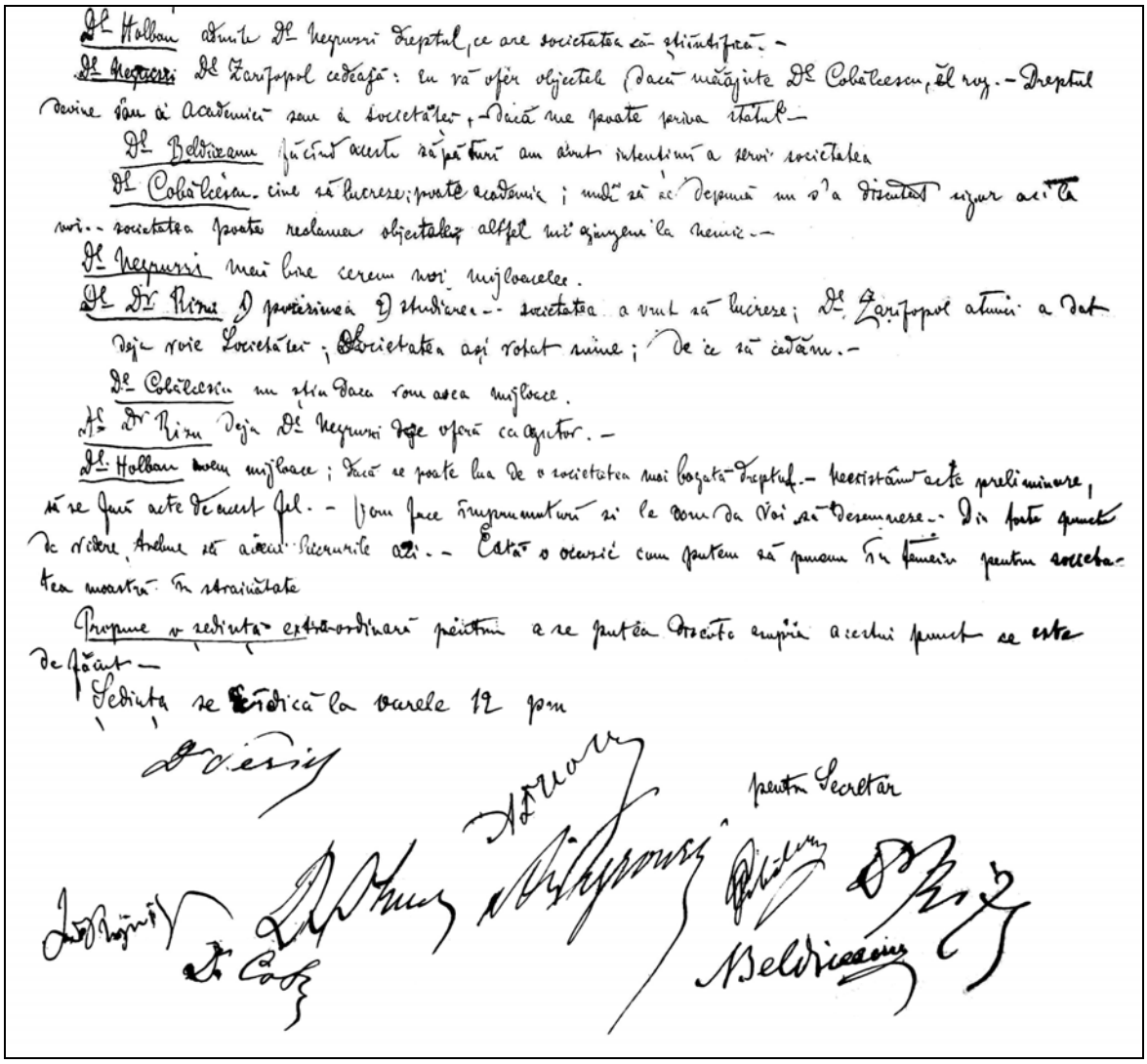

Fig. 4b. Extras din procesul verbal al şedinţei din 12 aprilie 1887 (pagina 2).
Extrait du procès-verbal de la séance du 12 avril 1887 (page 2).

Acea şedinţă extraordinară care a fost propusă probabil nu a mai avut loc, deoarece la şedinţele următoare, din 21 şi 28 aprilie şi 12 mai 1887[18], nu participă nici N. Beldiceanu sau Al. Negruzzi, fiind discutate ale subiecte. Dintre acestea, reţinem cele făcute în data de 12 mai privitoare la un articol la care lucra Gr. Cobălcescu sau cea a preşedintelui G. Obremba ca doi studenţi să consemneze discuţiile purtate în cadrul şedinţelor, apoi secretarul să scoată note pentru procesele verbale, sperându-se astfel ca acestea să cuprindă toate cele discutate. În cadrul

[18] *Ibid.,* filele 87 verso, 88, 88 verso şi 89.

şedinţei următoare, din data de 12 mai 1887[19], îl regăsim printre participanţi şi pe N. Beldiceanu, fiind consemnate pe larg discuţiile purtate ca urmare a punerii în practică a propunerii preşedintelui, propunere menţionată anterior, însă subiectul Cucuteni se pare că nu a fost abordat.

Probabil că acea şedinţă extraordinară despre Cucuteni să fi avut loc în ziua de 28 iunie 1887, când a fost audiată comunicarea lui Gr. Tocilescu, dar sunt consemnate doar următoarele[20] (fig. 5):

Şedinţa din 28 iunie 1887. La ordinea zilei fiind comunicarea d-lui Tocilescu relativ la săpăturile făcute la Cucuteni şi prezentarea unora dintre obiectele găsite. S-a votat suma de 500 franci pentru continuarea acelor săpături şi o diurnă d-lui Beldiceanu pentru zilele cât a lucrat la Cucuteni. [semnături preşedinte, secretar].

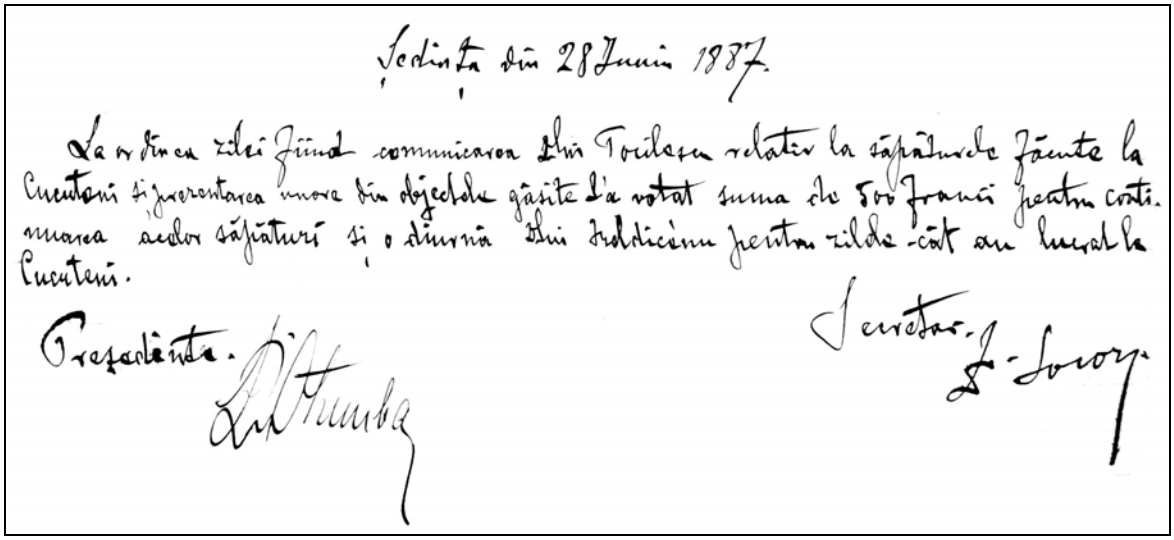
Şedinţa din 28 Iunie 1887.

La ordinea zilei fiind comunicarea Dlui Tocilescu relativ la săpăturile făcute la Cucuteni şi prezentarea unora din obiectele găsite s'a votat suma de 500 franci pentru continuarea acelor săpături şi o diurnă Dlui Beldiceanu pentru zilele cât au lucrat la Cucuteni.

Preşedinte. Secretar.

Fig. 5. Procesul verbal al şedinţei din 28 iunie 1887.
Le procès-verbal de la séance du 28 june 1887.

În cadrul şedinţelor următoare din anul 1887[21], subiectul Cucuteni este abandonat, deşi N. Beldiceanu şi Al. Negruzzi participă mai des decât în alte dăţi la şedinţele societăţii. Astfel, N. Beldiceanu este prezent la şedinţele din 29 octombrie, 30 noiembrie, 5, 14 şi 28 decembrie, dar nu se menţionează faptul că ar fi avut intervenţii în cadrul acestora. Pe de altă parte, Al. Negruzzi, deşi participă doar la şedinţele din zilele de 29 octombrie, 12 şi 30 noiembrie, are câteva intervenţii pe subiectele discutate. Singura referire care se face la Cucuteni în această perioadă o regăsim în discuţiile privitoare la bugetul societăţii din data de 5 decembrie, unde se consemnează următoarele[22] (fig. 6):

Relevându-se asemenea chestiunea d-lui Beldiceanu în privinţa sumei de 500 franci şi a diurnei în privinţa săpăturilor de la Cucuteni s-a votat ca să se pună în bugetul anului viitor. Deşi s-a trecut ca şi diurna D-lui Beldiceanu, s-a aşezat în bugetul pe anul viitor, revenind s-a hotărât 150 lei din bugetul "87-88 din cheltuieli la neprevăzute.

Prima şedinţă ştiinţifică din anul 1888, din seara zilei de 12 ianuarie, este consemnată pe larg în registrul de procese verbale[23]. Reţinem în primul rând faptul că propunerea ca profesorul Grigore C. Buţureanu să fie primit ca membru este amânată pentru o altă dată[24]. De asemenea,

[19] *Ibid.,* filele 89, 89 verso, 90 şi 90 verso. În cadrul acestei şedinţe s-a prezentat lucrarea dr. S. Konya despre Băile de la Slănic.
[20] *Ibid.,* fila 90 verso.
[21] *Ibid.,* filele 91-95 verso.
[22] *Ibid.,* fila 94.
[23] *Ibid.,* filele 96, 96 verso şi 97.
[24] *Ibid.,* fila 96.

N. Beldiceanu este acuzat de incorectitudine, deoarece nu ar fi predat anumite lucrări, probabil pentru publicare în cadrul buletinului societăţii, lucrări pentru care acesta ar fi fost remunerat[25].

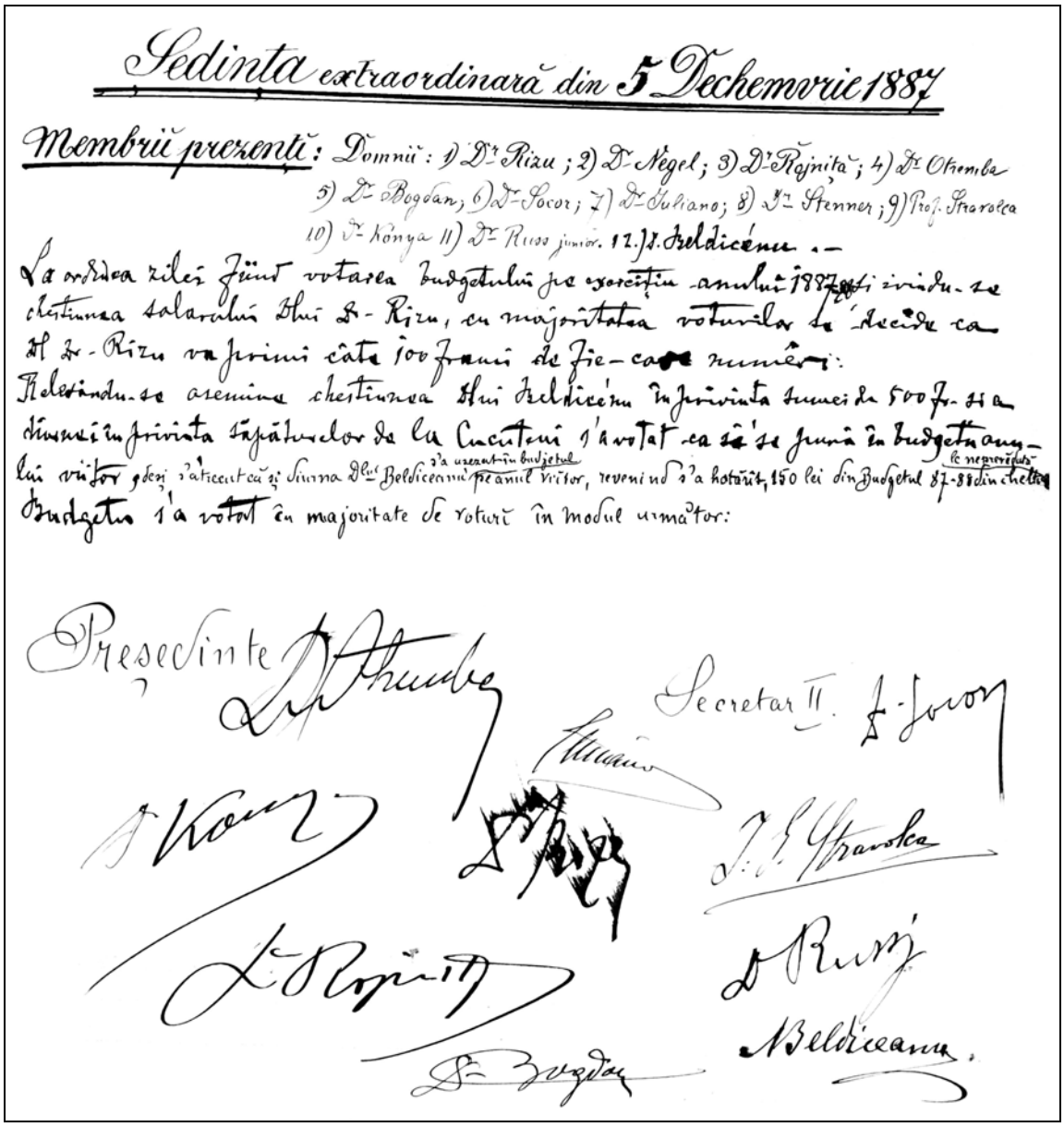
Sedinta extraordinară din 5 Decemvrie 1887

Membrii prezenţi: Domnii: 1) Dr Rizu; 2) Dr Negel; 3) Dr Rejniţă; 4) Dr Otremba 5) Dr Bogdan, 6) Dr Socor; 7) Dr Juliano; 8) Dr Stenner; 9) Prof. Straroica 10) Dr Könya 11) Dr Rizo junior. 12.) N. Beldicéanu. –

La ordinea zilei fiind votarea budgetului pe exerciţiu anului 1887-88 şi invindu-se chestiunea salarului Dlui Dr-Rizu, cu majoritatea voturilor se decide ca Dl Dr-Rizu va primi câte 100 franci de fie-care numărătoare:

Relevându-se asemenea chestiunea Dlui Beldicéanu în privinta sumei de 500 fr. şi a dinsuşi în privinta săpăturilor de la Cucuteni s'a votat ca să se pună în budgetul anului viitor şi de şi s'a recunoscut şi suma D-lui Beldiceanu s'a uzezat în budgetul preanul viitor, revenind s'a hotărît, 150 lei din Budgetul 87-88 din cheltuelile necunoscute

Budgetul s'a votat în majoritate de voturi în modul următor:

Presedinte

Secretar II.

Beldiceanu.

Fig. 6. Extras din procesul verbal al şedinţei extraordinare din 5 decembrie 1887.
Extrait du procès-verbal de la séance extraordinaire du 5 decembre 1887.

După alte discuţii, în prim-planul dezbaterii este adus subiectul Cucuteni, fiind consemnate următoarele[26] (fig. 7):

D-l Dr. Rizu – Staţiunea Cucuteni descoperită de D-l Beldiceanu, care a venit şi a anunţat, Societatea ar trebui să nu piardă, Societatea a dat bani; D-l Beldiceanu nu s-a dus; proprietarul a dat Societăţii exclusiv dreptul de a o exploata. D-l Cobălcescu a spus în Academia Română; în această comisie D-l Cobălcescu şi Ştefănescu au lucrat, însă noi am intervenit la oprirea lor; astă vară vine D-l Tocilescu şi propune cu D-l Beldiceanu să se ducă la exploatare; D-lor pleacă, avem două lăzi; la Muzeul din Bucureşti se află o colecţiune; lucrurile cele mai

[25] *Ibid.,* fila 96 verso.
[26] *Ibid.,* filele 96 verso şi 97.

frumoase sunt la Bucureşti; am văzut-o chiar scris; am întrebat pe D-l Beldiceanu cum a făcut; D-l Beldiceanu mi-a spus că nu este adevărat; D-l Beldiceanu vrea să trimită lucrarea la Paris sau că i s-ar fi propus; de aceea cerem explicaţiuni, de ce nu ne-o dă nouă.

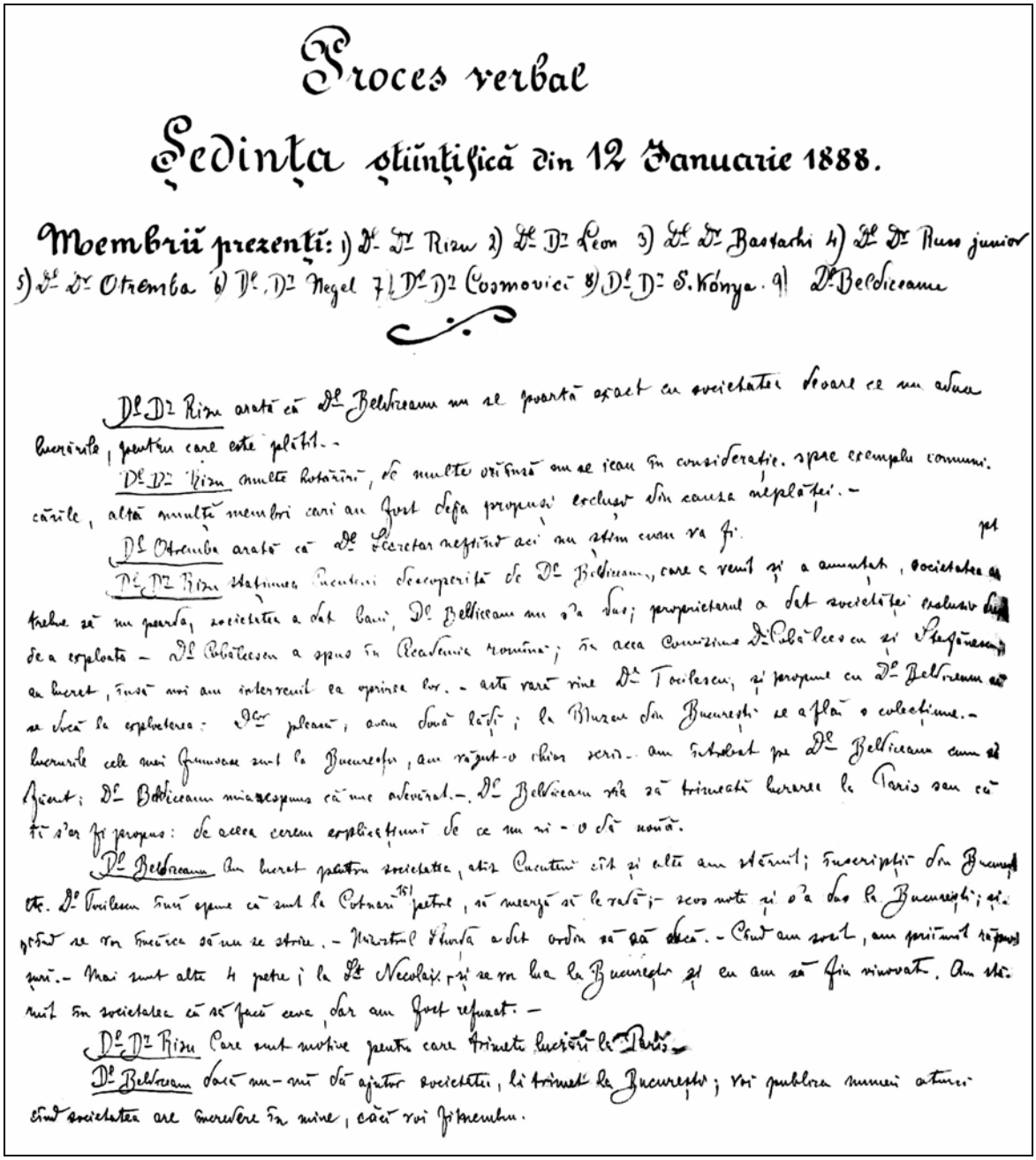

Proces verbal

Şedinţa ştiinţifică din 12 Ianuarie 1888.

Membriŭ prezenţi: 1) D-l Dr Rizu 2) D-l Dr Leon 3) D-l Dr Bastachi 4) D-l Dr Russo junior 5) D-l Dr Otremba 6) D-l Dr Negel 7) D-l Dr Cosmovici 8) D-l Dr S. Könya. 9) D-l Beldiceanu

D-l Dr Rizu arată că D-l Beldiceanu nu se poartă exact cu societatea deoare ce nu aduce lucrările, pentru care este plătit. –

D-l Dr Rizu multe hotărîri, de multe ori nu se iau în consideraţie. spre exemplu comunicările, altă multe membri cari au fost deja propuşi exclusŭ din causa nepleţei. –

D-l Otremba arată că D-l Secretar neştiind aci nu ştim cum va fi.

D-l Dr Rizu statuarea Cucuteni descoperită de D-l Beldiceanu, care e venit şi a anunţat, societatea trebue să nu pierdă, societatea a dat bani, D-l Beldiceanu nu o da lor; proprietarul a dat societăţei exclusiv de a exploata – D-l Tocilescu a spus în Academia romînă; în acea Comisiune D-l Odobescu şi Ştefănescu au lucrat, însă noi am intervenit la opinia lor. – este rară rîne D-l Tocilescu, şi propune cu D-l Beldiceanu se se facă la exploatare: D-l plecat; avem două lăţi; la Bluzeu din Bucureşti se a plă o colecţiune. – lucrările cele mai frumoase sunt la Bucureşti, am văzut-o chiar scris. – am întrebat pe D-l Beldiceanu cum a făcut; D-l Beldiceanu mi-a spus că nu e adevărat. – D-l Beldiceanu vrea să trimată lucrarea la Paris sau că ţi s'ar fi propus: de aceea cerem explicaţiuni de ce nu ni-o dă nouă.

D-l Beldiceanu Am lucrat pentru societatea, atît Cucuteni cît şi alte am stăruit; inscripţii din Bucureşti etc. D-l Tocilescu îmi spune că sunt la Cotnari 15 pietre, să meargă să le vadă; scos note şi s'a dus la Bucureşti; şi în pot se vor încărca să nu se strice. – Ministrul Sturza a dat ordin să se ducă. – Cînd am sosit, am primit reproşuri. – Mai sunt alte 4 piese; la Sf. Nicolaie şi se vor lua la Bucureşti şi eu am să fiu vinovat. Am stăruit în societatea ca să facă ceva, dar am fost refuzat. –

D-l Dr Rizu Care sunt motive pentru care trimeţi lucrări la Paris.

D-l Beldiceanu Dacă mi-ar da ajutor societatea, le trimet la Bucureşti; vă publica numai atunci cînd societatea are încredere în mine, căci vă jăfuiesc.

Fig. 7a. Extras din procesul verbal al şedinţei ştiinţifice din 12 ianuarie 1888 (pagina 1).
Extrait du procès-verbal de la séance scientifique du 12 janvier 1888 (page 1).

D-l Beldiceanu – Am lucrat pentru societate; atât pentru Cucuteni, cât şi alte am stăruit; inscripţii din Bucureşti etc. ; D-l Tocilescu îmi spune că sunt la Cotnari 15 pietre; să meargă să le vadă; Scos note şi s-a dus la Bucureşti; şi când se vor încărca să nu se strice. Ministrul Sturza a dat ordin să se ducă. Când am sosit am primit reproşuri; mai sunt alte 4 piese la Sf. Nicolae şi se vor lua la Bucureşti şi eu am să fiu vinovat. Am stăruit în Societate să se facă ceva, dar am fost refuzat.

D-l Dr. Rizu – Care sunt motivele pentru care trimiteţi lucrările la Paris.

D-l Beldiceanu – Dacă nu-mi dă ajutor Societatea, le trimit la Bucureşti; voi publica numai atunci când Societatea are încredere în mine, căci voi fi membru.

D-l Dr. Rizu – D-nii au fost trimişi pe socoteala Societăţii; zvonul acela nu era la adresa D-lui Beldiceanu, ci asupra D-lui Tocilescu; toate vasele întregi s-au dus la Bucureşti; v-am crezut, însă când a venit şi o lucrare; 3 colecţiuni 1) Beldiceanu, 2) Muzeul nostru 3) Bucureşti. Nu ca să vă jignesc am spus-o ci pentru ca să se termine odată. În ceea ce priveşte pietrele sunteţi vinovat; s-a votat suma; şi D-l Beldiceanu nu a cerut ca această sumă să se mandateze.

D-l Beldiceanu – Din toate ce s-a spus ar ieşi că eu vreau să înşel Societatea; iese că ar fi de prisos. Lucrarea mea ar fi vândută societăţii cu 150 franci; societatea nu mi-a plătit lucrarea mea; de la "84 am făcut săpături acolo, am cules 400 piese; am cheltuit şi am muncit 4 ani; de aceea nu este proprietatea societăţii.

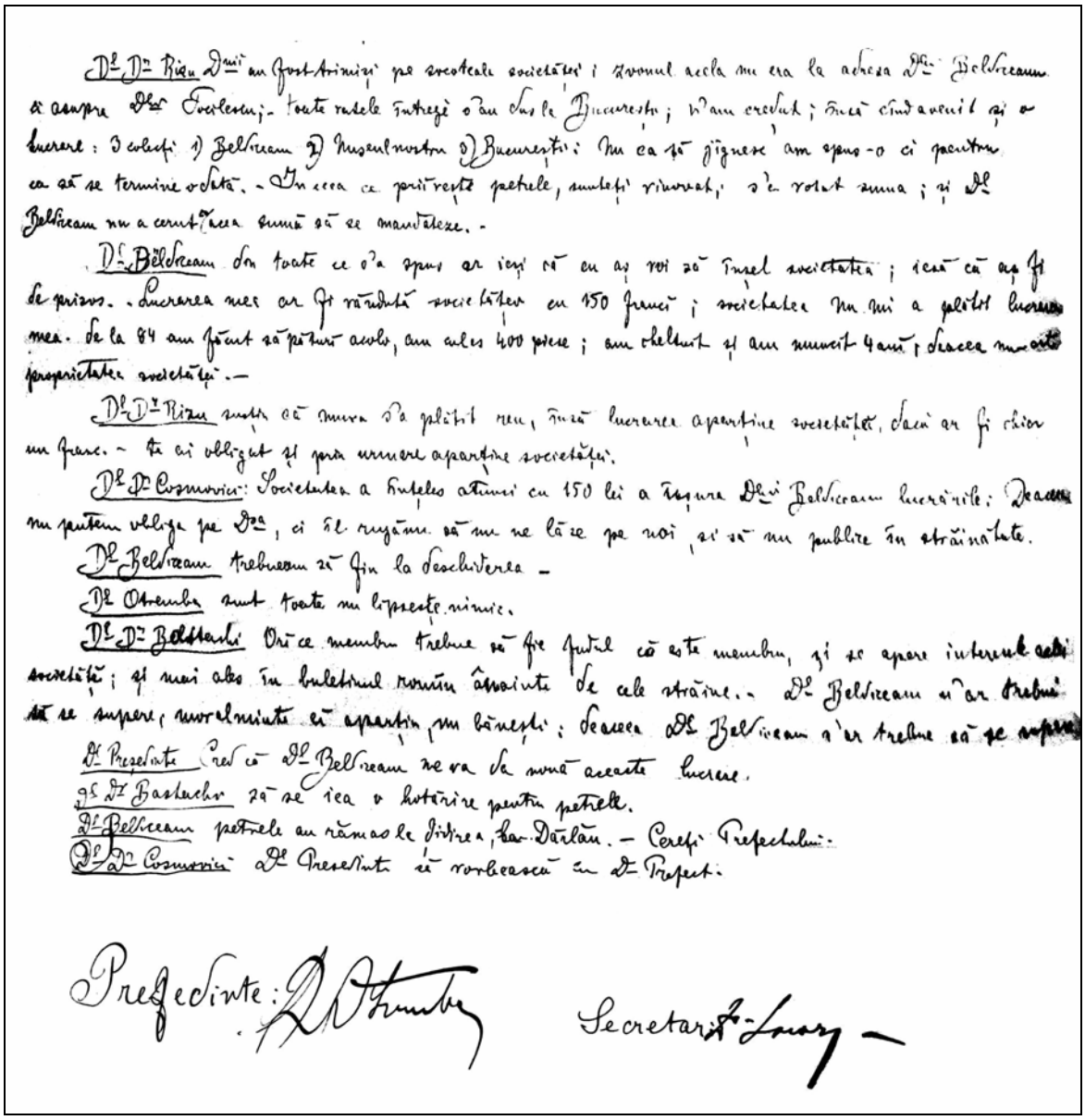

Fig. 7b. Extras din procesul verbal al şedinţei ştiinţifice din 12 ianuarie 1888 (pagina 2).
Extrait du procès-verbal de la séance scientifique du 12 janvier 1888 (page 2).

D-l Dr. Rizu – Susţine că munca s-a plătit rău, însă lucrarea aparţine Societăţii, dacă ar fi chiar un franc, te-ai obligat şi prin urmare aparţine Societăţii.

D-l Dr. Cosmovici – Societatea a înţeles atunci cu 150 lei a uşura D-lui Beldiceanu lucrările. De aceea nu putem obliga pe D-sa, ci îl rugăm să nu ne lase pe noi şi să nu publice în străinătate.

D-l Beldiceanu – Trebuie să fiu la deschiderea.

D-l Obremba – Sunt toate nu lipseşte nimic.

D-l Dr. Bastarhi – Orice membru trebuie să fie fudul că este membru şi să apere interesele Societăţii; şi mai ales în buletinul român înainte de cele străine. D-l Beldiceanu n-ar trebui să se supere; moralmente ei aparţin, nu băneşti; de aceea D-l Beldiceanu nu ar trebui să se supere.

D-l Preşedinte – Cred că D-l Beldiceanu ne va da nouă această lucrare.

D-l Dr. Bastarhi – Să se ia o hotărâre pentru pietrele.

D-l Beldiceanu – Pietrele au rămas la Zidirea la Hârlău. Cereţi Prefectului.

D-l Dr. Cosmovici – D-l Preşedinte să vorbească cu D-l Prefect.

[semnături preşedinte, secretar].

Această şedinţă este ultima din acea perioadă în care se discută probleme legate de Cucuteni, discuţiile purtate prefigurând parcă evenimentele care aveau să se petreacă în lunile următoare în cadrul şedinţelor societăţii. La următoarea şedinţă a societăţii, din data de 28 ianuarie, îl găsim prezent doar pe Al. Negruzzi, pentru ca la cea din 12 februarie să nu mai participe nici acesta[27].

Găsim însă consemnate pe larg discuţiile din cadrul biroului societăţii din data de 19 februarie 1888[28], unde sunt invitaţi printre alţii şi N. Beldiceanu şi Gr. Buţureanu. Necesitatea reformării societăţii, a înfiinţării de noi secţiuni, precum cea de antropologie, sau de a mări numărul membrilor era un lucru care preocupa conducerea societăţii. Intervenţia lui Buţureanu asupra necesităţii înfiinţării la Iaşi a unei societăţi de arheologie şi istorie sau cea a lui Beldiceanu de a include şi literatura, au pus în evidenţă faptul că titulatura societăţii şi statutele ar trebui revizuite, dar s-a concluzionat că acestea nu constituie o reală piedică în derularea unei activităţi mai intense a societăţii.

În următoarea şedinţă, din 28 februarie 1888, sunt supuse aprobării membrilor societăţii cele discutate în cadrul şedinţei biroului[29], alături de propunerea lui N. Beldiceanu şi E. Rizu ca să fie primiţi ca membri Gr. Buţureanu, V. Burlă, P. Râşcanu, Al. Şuţu şi A. Densuşianu. Alături de vechii membri, noii membri vor participa la următoarele şedinţe în care subiectul principal îl va constitui reorganizarea societăţii[30]. Astfel, la şedinţa din 12 martie, participă atât N. Beldiceanu, cât şi Al. Şuţu şi V. Burlă, la cea din 22 martie îl regăsim în plus şi pe Gr. Buţureanu şi A. Densuşianu. Aproape în aceeaşi structură îi regăsim prezenţi şi la şedinţele din 24 şi 28 martie sau la cele din 12 şi 28 aprilie 1888, Gr. Buţureanu şi N. Beldiceanu fiind prezenţi de fiecare dată.

Situaţia avea însă să se schimbe radical în cadrul şedinţei extraordinare din ziua de 3 mai 1888[31], când membrii conservatori din societate, bazându-se pe vechile prevederile statutare, susţin că admiterea noilor membri prin votul exprimat în cadrul şedinţei din 28 februarie ar fi fost nestatutară[32]. În această situaţie, Gr. Buţureanu face precizarea că el a venit să *lucreze pe teren ştiinţific în antropologie, arheologie şi istorie* şi că în această situaţie el *se simte ales ilegal* şi în consecinţă se retrage[33]. Imediat îşi prezintă demisiile din societate şi A. Densuşianu, Al. Şuţu, precum şi E. Rizu, directorul buletinului societăţii[34].

Discuţiile se prelungesc şi în cadrul şedinţei ordinare din data de 12 mai 1888, unde printre membrii prezenţi se numără şi N. Beldiceanu, a cărui propunere de achiziţie a unor documente istorice pentru societate este respinsă[35]. Probabil simţindu-se ofensat de motivarea respingerii solicitării sale, N. Beldiceanu vine către finalul următoarei şedinţe a societăţii, din ziua de 16 mai[36],

---

[27] *Ibid.,* filele 97-99 verso.
[28] *Ibid.,* filele 99 verso şi 100.
[29] *Ibid.,* filele 100 verso, 101 şi 101 verso.
[30] *Ibid.,* filele 101-110.
[31] *Ibid.,* filele 110 verso, 111, 111 verso, 112 şi 112 verso.
[32] *Ibid.,* filele 110 verso şi 111.
[33] În vechile statute ale societăţii se prevedea 2/3 din voturi pentru admiterea unui nou membru, dar Gr. Buţureanu fusese primit cu 5 voturi din 10, cf. *ibid.,* filele 101 şi 112.
[34] *Ibid.,* fila 112 verso.
[35] *Ibid.,* fila 113 verso.
[36] *Ibid.,* fila 116.

iar la cea din 3 iunie nu mai este prezent, deşi se face propunerea ca acesta să reprezinte *agronomii* în comisia buletinului societăţii, ca o contrapropunere la cea făcută de Gr. Iuliano ca acest post sa fie ocupat de Al. Negruzzi[37].

Toamna anului 1888 va fi marcată de înfiinţarea la Iaşi a Societăţii Ştiinţifice şi Literare, fiind în evidentă legătură cu evenimentele care au avut loc în cadrul Societăţii de Medici şi Naturalişti, printre membrii fondatori ai noii societăţi îi regăsim pe toţi cei demisionaţi. Dintre cei care au participat la cercetările de la Cucuteni, îl mai regăsim prezent doar pe Al. Negruzzi la una din şedinţele Societăţii de Medici şi Naturalişti şi anume la cea din 12 septembrie 1888[38].

N. Beldiceanu, chiar dacă nu şi-a prezentat demisia, nu mai participă, fiind unul din membrii importanţi ai nou-înfiinţatei societăţi.

Totuşi îl regăsim pe N. Beldiceanu iarăşi prezent la şedinţele Societăţii de Medici şi Naturalişti, doi ani mai târziu, la şedinţa din ziua de 12 mai 1890, după care mai participă şi la cea din 12 decembrie 1890. Pe tot parcursul următorului an, el va participa sporadic fiind prezent la şedinţele din 11 ianuarie, 12 februarie, 2 aprilie şi 28 septembrie. În cadrul ultimei şedinţe menţionate a fost prezentat şi *Bulletins de la Société d'Anthropologie de Paris*, probabil ca un ecou al publicării în cadrul acestora, în anii 1889 şi 1890, a studiilor lui G. Diamandy despre Cucuteni, dar nu putem preciza cu exactitate, deoarece discuţiile ce au avut loc nu au fost consemnate[39].

Ultimul proces verbal din registrul şedinţelor Societăţii de Medici şi Naturalişti din Iaşi poartă data de 12 decembrie 1891, urmând ca, în funcţie de cercetările viitoare pe care le vom întreprinde, să consultăm şi procesele verbale ale şedinţelor din perioada următoare.

* * *

Am considerat utilă prezentarea cronologică a celor dezbătute în cadrul şedinţelor Societăţii de Medici şi Naturalişti privitor la descoperirile de la Cucuteni şi a persoanelor implicate în cercetările arheologice de acolo, din perioada 1884-1891, pentru a facilita celor interesaţi de aceasta accesul atât la datele specifice, cât şi la o mai bună apreciere a contextului general.

Deşi informaţiile generale cu privire la istoricul descoperirilor de la Cucuteni sunt binecunoscute în literatura arheologică, aşa cum am constatat în cadrul elaborării monografiei a staţiunii de la Cucuteni (M. Petrescu-Dîmboviţa, M.C. Văleanu 2004), există o serie de inadvertenţe asupra cărora considerăm că trebuie a ne apleca cu mai multă atenţie în clarificarea acestora şi în această direcţie, cele prezentate în cuprinsul lucrării de faţă vin a aduce câteva noi precizări.

O primă inadvertenţă, care însă rămâne încă nerezolvată, se referă la contextul descoperirii staţiunii de la Cucuteni şi în opinia noastră se ridică un serios semn de întrebare de ce Th. Burada face cunoscut abia în 1901 faptul că el ar fi fost primul care a vizitat staţiunea. Acest lucru, deşi a fost acceptat de comunitatea ştiinţifică, este în contrast evident cu cele publicate de I. Nădejde în 1885, când acesta afirma că *nu de mult au mers la Cucuteni şi d-nii Burlă,* ***Burada*** *şi Şuţu şi s-au întors încredinţaţi că D-l Beldiceanu ar fi fost amăgit de către domnii Şaraga* (I. Nădejde 1895, p. 588-589).

Indiferent de cum s-au petrecut lucrurile în primăvara lui 1884, cert este că o parte din obiectele descoperite ajung la anticarii Şaraga din Iaşi, de unde sunt apoi achiziţionate de N. Beldiceanu în toamna aceluiaşi an (N. Beldiceanu 1885a; *idem* 1885b, p. 187-192).

O altă inadvertenţă este legată de faptul că N. Beldiceanu ar fi întreprins cercetări la Cucuteni încă din 1884, lucru vehiculat prin unele lucrări de specialitate, generat de cele mai multe ori de erori de citare sau chiar de confuzii. Însă, au existat şi supoziţii cpotrivit cărora N. Beldiceanu ar fi susţinut, în mai multe rânduri, că el ar fi întreprins săpături la Cucuteni în anul 1884, afirmaţii contestate de D.C. Butculescu (P. Panait 1982, p. 64-70), lucru pus pe seama disputei dintre cei doi asupra paternităţii descoperirilor de la Cucuteni.

În procesul verbal al şedinţei Societăţii de Medici şi Naturalişti din Iaşi din data de 12 ianuarie 1888 este pentru prima data când este consemnată afirmaţia lui N. Beldiceanu că *de la*

---

[37] *Ibid.,* fila 116 verso.

[38] Al. Negruzzi va mai fi prezent doar la câteva din şedinţele societăţii 28 ianuarie şi 28 octombrie 1889, respectiv 29 ianuarie 1890.

[39] Presupunerea noastră se bazează pe faptul că în inventarul revistelor societăţii publicat de N.A. Bogdan în lucrarea din 1919, regăsim menţionată colecţia cu numerele din 1891 şi până în 1899 din *Bulletins de la Société d'Anthropologie de Paris*.

"84 am făcut săpături acolo. Ori, în opinia noastră, pe baza consultării documentelor originale şi a derulării cronologice a evenimentelor de pe parcursul anului 1884, reiese clar că cele susţinute de N. Beldiceanu nu reflectă realitatea, deoarece, dacă ar fi realizat cercetări, acestea ar fi trebuit să fie făcute în vara sau cel târziu în toamna lui 1884, iar în nota sa din *Noua Revistă* unde au fost pentru prima dată făcute publice descoperirile, probabil ar fi menţionat acest lucru, cum ar fi trebuit să le menţioneze şi în cele două variante ale lucrării sale publicate în anul 1885 intitulate *Antichităţile de la Cucuteni* (N. Beldiceanu 1885a; *idem* 1885b, p. 187-192).

De ce a procedat aşa N. Beldiceanu este uşor de înţeles, căci în disputa intervenită între el şi D.C. Butculescu pe tema paternităţii *Cucuteniului*, experienţa arheologică a celui din urmă, cât şi modul de abordare al lucrurilor, ar fi prevalat în faţa amatorismului evident a lui N. Beldiceanu, chiar dacă pasiunea acestuia pentru arheologie si implicarea activă în aceste probleme îl făcuseră cunoscut, atrăgându-i în epocă şi supranumele de *Schliemann* (T. Antonescu 2005, însemnare din data de 2 decembrie 1894).

Totuşi, în această dispută, N. Beldiceanu a primit o importantă susţinere din partea unor personalităţi sau a unor persoane mai influente din Iaşi şi, în acest sens, oferta financiară exprimată în luna august 1885 de Societatea de Medici şi Naturalişti vine ca o confirmare a sprijinului primit de acesta. Însă, din replica dată de E. Rizu în cadrul şedinţei din 12 ianuarie 1888 ar reieşi că, deşi ar fi primit acei bani, N. Beldiceanu nu i-ar fi folosit pentru săpături.

Un aspect inedit ce reiese din documentele prezentate este rolul jucat de Al. Negruzzi în cercetările de la Cucuteni. Acesta s-a implicat încă din luna mai 1885, când îl însoţeşte pe D.C. Butculescu în a doua vizită la N. Beldiceanu (N. Beldiceanu 1885a), ulterior îl însoţeşte pe acesta din urmă la Cucuteni (I. Nădejde 1885, p. 588.), existând şi informaţia conform căreia el deţinea şi o mică colecţie de piese din această staţiune (M. Petrescu-Dîmboviţa, 1995 p. 4-5). Cum obţinuse el exclusivitate asupra săpăturilor de pe *Cetăţuie* din partea proprietarului, atitudinea sa faţă de cercetările de la Cucuteni şi faţă de rolul Societăţii de Medici şi Naturalişti în acestea, scoate la lumină un personaj despre care aproape nu se ştia că a fost atât de implicat în aceste evenimente.

Conferinţa susţinută în data de 28 iunie 1887 în cadrul Societăţii de Medici şi Naturalişti, pe tema săpăturilor de la Cucuteni realizate de Gr. Tocilescu, împreună cu N. Beldiceanu, însoţită de prezentarea unora dintre obiectele descoperite, vine să completeze o informaţie singulară, publicată în anul 1888 de către C. Chiriţă în *Dicţionarul geografic al judeţului Iaşi*, conform căreia Gr. Tocilescu ar fi fost implicat şi în cercetările de la Cucuteni. Informaţia prezentată acum în cadrul acestui articol explică interesul şi implicarea marelui savant în achiziţionarea de către Muzeului Naţional de Antichităţi din Bucureşti în anul 1890, a unei părţi din colecţia arheologică a lui N. Beldiceanu de la Cucuteni (P. Panait 1982, p. 68 şi urm.), însă puţinătatea informaţiilor nu conduce la epuizarea subiectului.

Asupra implicării Academiei Române, în perioada 1886-1888, în cercetările de la Cucuteni au fost prezentate câteva informaţii într-un articol publicat în 1995 de către acad. M. Petrescu-Dîmboviţa, menţionându-se atunci că Societatea de Medici şi Naturalişti din Iaşi avusese un rol important în oprirea cercetărilor efectuate de comisia numită în această direcţie de prestigiosul for ştiinţific, printre care se numărau Gr. Cobălcescu, V.A. Urechea şi Gr. Ştefănescu, datorită temerii că obiectele descoperite vor ajunge la Bucureşti (M. Petrescu-Dîmboviţa 1995, p.4-5). Trebuie menţionate intervenţiile lui Gr. Cobălcescu din şedinţa din 12 aprilie 1887, unde accentua asupra faptului că *obiectele au pierdut din importanţă* datorită necunoaşterii nivelului de unde provin (*ce ar fi fost o tranşee verticală*), savantul exprimându-şi atunci temerile că nu există persoane care ar putea realiza o cercetare riguros ştiinţifică a staţiunii.

Intervenţiile din cadrul şedinţei din 12 aprilie 1887 sau a celor din 12 ianuarie 1888, pun în evidenţă faptul că, privitor la Cucuteni, societatea ştiinţifică ieşeană a avut puterea de a opune rezistenţă în faţa unor presiuni destul de mari ce veneau din partea Academiei Române şi, mai mult, chiar a reuşit să îşi impună punctul de vedere.

În încheierea acestui articol am dori a face precizarea că se impune necesitatea publicării într-un viitor cât mai apropiat, într-un cadru unitar, a tuturor documentelor şi informaţiilor privitoare la faimoasa staţiune de pe dealul *Cetăţuiei* de la Cucuteni, un model care apoi ar putea fi extins şi pentru alte staţiuni arheologice, având în vedere oportunităţile oferite de noile tehnologii informatice.

Bibliografie:

T. Antonescu 2005 — *Jurnal (1893-1908)*, ediţie îngrijită, studiu introductiv şi note de Lucian Nastasă, varianta electronică.

N. Beldiceanu 1885a — *Antichităţile de la Cucuteni. Schiţă arheologică,* broşură publicată la Iaşi în luna iunie 1885, ce se mai găseşte doar în fondurile Bibliotecii Academiei Române din Bucureşti.

N. Beldiceanu 1885b — *Antichităţile de la Cucuteni*, în *Revista pentru istorie, archeologie şi filologie*, Bucureşti, an III, vol. V, p. 187-192.

N.A. Bogdan 1919 — *Societatea Medico-Naturalistă şi Muzeul Istorico-Natural din Iaşi. 1830-1919*, Iaşi,.

Th. Burada 1901 — *Antichităţile de la Cucuteni*, în *Arhiva Societăţii Ştiinţifice şi Literare din Iaşi*. 12, p. 270-277.

I. Nădejde 1895 — *Antichităţile de la Cucuteni*, în *Contemporanul*, an IV, nr. 14-15, p. 588-589.

P. Panait 1982 — *Începuturile cercetării culturii Cucuteni reflectate în izvoarele arhivistice bucureştene*, în *RM* 4, p. 64-70.

M. Petrescu-Dîmboviţa 1995 — *Rolul Academiei Române în cercetarea staţiunii preistorice de la Cucuteni*, în *Academica* 5, iulie, p. 4-5.

M. Petrescu-Dîmboviţa, M.C. Văleanu 2004 — *Cucuteni-Cetăţuia. Monografie arheologică*, *BMA* 14.